Владика Николај Велимировић

КЊИГА О ИСУСУ ХРИСТУ

СА ДВАНАЕСТ СЛИКА У БОЈИ И ОБЈАШЊЕЊЕМ

ДРАСЛАР

ПРЕДГОВОР

Ова књига намењена је свима хришћанима и хришћанкама уопште, а нарочито хришћанској омладини, да би побудила људе на бригу о души, и да би их тако увела у читање и разумевање Јеванђеља. Јер нико не може с вољом узети Јеванђеље да чита нити срцем и умом заронити се у дубине његове, осим онога чија је се душа пробудила, и пробуђена почела да тражи задовољење својих потреба, као и тело својих. Затвореној души Јеванђеље мора заувек остати затворена књига. То није књига од овога света, да се може читати и разумети лако као и свака друга књига. То је есенција душе, која храни и пои огладнелу и ожеднелу душу. У сну – ма колико да је дуг сан – тело не осећа глади; но, чим се пробуди, глад почиње да га мучи. Тако и душа, док је у сну не осећа глади; но чим се пробуди, осети болове од дуготрајне глади. Таквој, и само таквој, пробуђеној души, Јеванђеље је истинска храна – храна, а не лектира. Је ли пак само телесни човек пробуђен, док душа спава, боље не узимати Свету Књигу у руке. Јер, телесан

је човек као огњена пећ у којој са Јеванђељем бива оно што и са дијамантом. Бачен у огањ, дијамант се претвара у угљен, читано од телесног човека, Јеванђеље се претвара у угљен, то јест у обичну књигу, у обичну мртву ствар, која вреди онолико или ни онолико – колико се на пијаци плати.

Слике у овој књизи радио је чувени енглески илустратор Библије, Кларк, а купио их је у Лондону и подарио Жичкој Библиотеци „Свети Лазар“ један побожни и честити Босанац В. В., који не жели да му се име објављује. Овако он вели: „Две године ја сам у Лондону гледао кроз глад смрти у очи. Био сам без новаца, без пријатеља, без здравља. Решен на самоубиство дошао сам једног дана на један мост на Темзи. Још једном сам погледао к небу. Но – тај поглед ме је спасао. Над мојом главом кружило је јато тица. Као мућа сену ми мисао у глави: Бог који се стара о тим тицама, постараће се и о мени. Вратим се у стан. Управо нисам ни имао стана. Спавао сам по парковима. Но, упутим се у један свој бивши стан; не знам за што. Кад сам улазио у кућу још нисам знао шта да кажем газдарици, зашто долазим. Но, газдарица чим ме виде радосно узвикну: добро те сте дошли, има једна упутница за Вас. Нисам знала где да је пошљем. – Од тада живот се мој променио. Све је пошло од добра на боље. Данас сам богат човек. Једина књига коју сам могао узети у руке у данима несреће било је Јеванђеље. А сад има

тако много несрећних и у мојој отаџбини, и ја бих желео да им овим сликама помогнем да се обрате Јеванђељу Христовом, и у њему с надом и вером траже лека својој души“.

Ово је јасан пример како и данас у бездушној Европи, која је сав свет добила, а душу изгубила, те се проводи као болесник у самртној агонији, има пробуђених душа. Да, има још пробуђених душа, које пробудивши се, осећају глад и налазе хране у Јеванђељу. Зато се сунце још не гаси на небу.

Уз Часни Пост
Чачак – 1920.
Епископ Жички Никола

РОЂЕЊЕ

У почетку бјеше Ријеч, и Ријеч бјеше у Бога, и Бог бјеше Ријеч. – Она бјеше у почетку у Бога. Све је кроз Њу постало, и без Ње ништа није постало што је постало.

У њој бјеше живот, и живот бјеше видјело људима. И видјело се свијетли у тами, и тама га не обузе...

Бјеше видјело истинито које обасјава свакога човјека који додази на свијет.

На свијету бјеше, и свијет крозањ поста, и свијет Га не позна. К својима дође, и своји Га не примише. А који Га примише даде им власт да буду синови Божји, који вјерују у име Његово; који се не родише од крви, ни од воље тјелесне, ни од воље мужевље, него од Бога.

И Ријеч постаде тијело и усели се у нас, пуна благодати и истине; и видјесмо славу Његову, славу Јединороднога од Оца“.

Овако описује Јеванђелист васионски значај Христа као Речи Божје, то јест Разума Божјега (грчка реч *лоīос* значи реч, и разум). Разум и Реч у Бога је једно и исто. Кроз свој Разум Бог

је створио све што је створио. Но заједно с Разумом Божјим у све створене ствари улази живот и светлост. Пуноћа Божјег Разума пак, и Живота и Светлости, објавила се у историји света телесно, видљиво, први пут у Исусу Христу. У највишој мери, уколико се бесконачни Бог могао открити људима као Светлост, Љубав и Истина, Он се открио у Исусу Христу, Сину Свом Јединородном, Спаситељу нашем.

А историјски овако Јеванђелист описује само рођење Исуса Христа:

„У то вријеме изиђе заповијест од ћесара Августа да се попише сав свијет. Ово је био први попис за владања Киринова Сиријом.

И пођоше сви да се попишу сваки у свој град. Тада пође и Јосиф из Галилеје из града Назарета у Јудеју у град Давидов који се зваше Витлејем, јер он бијаше из дома и племена Давидова, да се попише с Маријом, испрошеном за њега женом, која бјеше трудна.

И кад онамо бијаху, дође вријеме да она роди. И роди сина својега првенца, и метну га у јасле; јер им не бијаше мјеста у гостионици.

И бијаху пастири у ономе крају који чуваху ноћну стражу код стада својега. И гле, анђео Господњи стаде међу њих, и слава Господња обасја их; и уплашише се врло. И рече им анђео:

не бојте се; јер гле, јављам вам велику радост која ће бити свему народу. Јер вам се данас роди спас, који је Христос Господ у граду Давидову. И ето вам знака: наћи ћете дијете повито гдје лежи у јаслама.

И уједанпут стаде с анђелом мноштво војника небескијех, који хваљаху Бога говорећи: Слава на висини Богу, и на земљи мир, међу људима добра воља.

И кад анђели отидоше од њих на небо, пастири говораху један другоме: хајдемо до Витлејема, да видимо то што се тамо догодило, што нам каза Господ. И дођоше брзо, и нађоше Марију и Јосифа, и дијете гдје лежи у јаслама. А кад видјеше, казаше све што им је казано за то дијете.

И сви који чуше дивише се томе што им казаше пастири. А Марија чуваше све ријечи ове и слагаше их у срцу својему".

Овако пак пише о Христовом рођењу један велики француски писац нашег времена, Едвард Шире: „Свечани час, одсудни тренутак у историји! Тајанствено – и с каквом неизмерном љубављу! – небесне силе су радиле одозго кроз хиљаде година припремајући долазак Христов и чинећи да Он светли човечанству кроз остале богове (које су људи икад обожавали). Вртоглавно и са горућом жељом океан људски дигао се одоздо као у једном вихору да заједно с народом израиљским образује, на врху врхова свога развића, једно тело достојно да прими Месију. И тако се

најзад испунила жеља анђела, сан мудраца, крик пророка. Две спирале су се додирнуле. Вихор божанске љубави одозго сједиинио се са вихором људског страдања одоздо."

А црква православна пева о Рождеству Христову:

„Небо и земља састаше се данас, када се роди Христос. Данас Бог сиђе на земљу а човек се попе на небо. Човека ради данас се види у телу онај који се по природи не види. За то му и ми кликнимо у славопоју: Слава на висини Богу, а на земљи мир, Спаситељу наш, слава ти."

ИСПУЊЕНА ПРОРОЧАНСТВА

Долазак Христа Спаситеља, Бога у облику човечјем, очекиван је и пророкован у свим религијама прехришћанским, негде јасније негде нејасније, негде речима негде култом. У индијској вери браманизму, држало се од увек и држи се и сада, да Бог Шива, друго лице Божанске Тројице, Божји разум или Интелект, појављује се с времена на време међу људима у људском телу, да људе поучи и упути добрим путем.

У вавилонским и египатским храмовима одржавала се кроз многе векове традиција, да ће се од једне невине и свете девојке родити Спаситељ света. Грчки историчар Херодот описујући ове храмове вели: „при врху последње куле (храма) налази се једна капела, у којој је једна богато окићена постеља, и крај ове сто од злата... Према ономе што причају халдејски свештеници ту нико не проводи ноћ осим једне жене, коју би између свих жена изабрао Бог. Они веле, премда се мени то чини сумњиво, да сам Бог силази у храм и одмара се на постељи, исто онако као што бива и у Тебама у Египту према веровању Егип-

ћана. Јер и тамо једна жена спава у храму Јупитера Тебанског (Озириса), и држи се и у једном и у другом месту, да ове жене немају никаква односа са смртнима.“

Из овога се види јасно, да се у Вавилону и Египту веровало још у петом столећу пре Христа, да ће се Спаситељ света родити од девојке и Духа Божјега, као што је пророк Исаија још пре тога прорицао међу Јеврејима на једном месту: „гле дјевојка ће затруднети и родиће сина и надјенуће му име Емануило,“ и на другом: „јер нам се роди дијете, син нам се даде, којему је власт на рамену, име ће му бити дивни, савјетник, Бог силни, отац вјечни, кнез мира.“

На 600 година пак пре Христа прорекао је сам Буда, оснивач моћне будијске вере, долазак Спаситеља на следећи начин. Када је већ био при смрти и када су га ожалошћени ученици питали: „Ко ће нас учити када ти одеш?“ Буда одговори: „у одређено време јавиће се у свету један други Буда, Светитељ Један, у највећем степену Обасјани, обдарен мудрошћу у владању, проницљив, познавалац Васионе, један несравњиви Вођ људи и Господар анђела и смртних. Он ће вам открити исте вечне истине које сам вас и ја учио. Он ће проповедати своју религију, славну по свом пореклу, славну у својој узвишености и славну по циљу, како у духу тако и у форми. Он ће објавити један религиозни живот, савршен и чист, какав сам и ја објавио.”

Упиташе: „Како ћемо га ми познати?“, на шта Благословени (Буда) рече: „њега ће знати по имену, „Матеја” (Месија) што значи, „онај чије је име милошта.”

Но, јеврејском народу било је дано да се кроз њега прорече Спаситељ до у саме појединости. Ова пророчанства била су двојака: 1) кроз историјске догађаје и симболе, и 2) кроз уста надахнутих људи. Ми ћемо овде навести само неколико, из огромног броја пророчанстава. Тако: дванаест племена Израиљевих пророчанство су дванаест апостола; змија у пустињи – Распеће Христово; Јона у утроби кита – три дана смрти Христове; лутање Јевреја у пустињи – лутање људи без Христа; обећана земља – Царство Христово; клање пасхалног јагњета – заклање Христа ради наших грехова; мана с неба – Христос као животворни хлеб небесни, итд. Пророчанства појединих надахнутих људи ми ћемо наводити, сходно догађајима из јеванђелске историје, на следећим странама. Овде пак наводимо само пророчанства о Јовану Претечи: „Ево ја ћу послати анђела својега, који ће приправити пут преда мном, и изненада ће доћи у цркву своју Господ, којега ви тражите, и анђео завјетни, којега ви желите, ево дођи ће, вели Господ на војскама “ Сам Јован рече за себе „ја сам глас онога што виче у пустињи: „приправите пут Господњи, као што каза пророк Исаија.“

И тако, Христос је дошао на земљу као дугоочекивани, многожељени Спаситељ свих народа. Сви највиши идеали, изречени људским језиком ма на ком крају света и ма у ком народу, показали су се у Њему у телу и духу. Све чежње људске за једним богочовеком остварили су се у Њему. Све слутње и наговештења људска о живом духовном свету изнад земаљског смртног живота сјајно су се обистинила у Исусу.

Исус Христос је највећи прозор у историји људској, прорезан између неба и земље. Благо ожалошћеним, пониженим и увређеним; благо праведним и чистосрдачним, – јер кроз тај прозор могу видети утеху и радост, коју је Господ Саваот припремио свима онима, који иду за Христом. Коме очи нису замагљене грехом, нека гледа кроз тај велики прорез на тами земаљског живота и видеће духовно царство Божје, које сви мудраци земаљски не могу ни мишљу мислити нити језиком исказати.

КРШТЕЊЕ

У то време дође Исус на Јордан да се крсти. А на Јордану позиваше на покајање и крштаваше велики пустињски пророк Јован. Обред крштења требао је у хришћанској цркви да замени обред обрезања у цркви израиљској. Као што је негда народ израиљски требао да пређе Јордан па да уђе у Канан, тако је сада крштење било капија за улаз у нову обећану земљу – у царство Христово.

Овако описује Јеванђелист Јована Крститеља и крштење Христово: „У оно пак време дође Јован Крститељ и учаше у пустињи Јудејској. И говораше: покајте се, јер се приближи Царство небеско. А Јован имаше хаљину од длаке камиље и појас кожан око себе; а храна његова бејаху скакавци и мед дивљи.

Тада излажаше к њему Јерусалим и сва Јудеја, и сва околина Јорданска. И он их кршћаваше у Јордану, и исповиједаху гријехе своје. А кад видје (Јован) многе фарисеје и садукеје гдје иду да их крсти, рече им: породи аспидини! ко каза вама да бјежите од гњева који иде? Родите дакле род достојан покајања. И не мислите и

не говорите у себи: имамо оца Авраама; јер вам кажем да може Бог и од камена овога подигнути дјецу Авраму. Већ и сјекира код коријена дрвету стоји; свако дакле дрво које не рађа добра рода, сијече се и у огањ баца. Ја дакле кршћавам вас водом за покајање; а онај што иде за мном, јачи је од мене: ја нијесам достојан њему обуће понијети; он ће вас крстити Духом Светијем и огњем. Њему је лопата у руци његовој, па ће отријебити гумно своје, и скупиће пшеницу своју у житницу, а плеву ће сажећи огњем вјечнијем.

„А сјутрадан виде Јован Исуса гдје иде к њему и рече: гле, јагње Божје, које узе на се гријехе свијета. Ово је онај за кога ја рекох: за мном иде човјек који преда мном постаде, јер прије мене бјеше. И ја га не знадох: него да се јави Израиљу, зато ја дођох да крстим водом."

„И свједочи Јован говорећи: видјех Духа гдје силази с неба као голуб и стаде на њему. И ја га не знадох, него онај који ме посла да крстим водом он ми рече: на кога видиш да силази Дух и стоји на њему, то је онај који ће крстити Духом Светијем. И ја видјех и засвједочих да је овај Син Божји. – А сјутрадан опет стајаше Јован и двојица од ученика његовијех. И видјевши Исуса где иде рече: гле, јагње Божје! И чуше оба ученика кад говораше, и отидоше за Исусом."

Зашто се Христос крстио? Не због покајања, јер он није имао зашто да се каје, него „да испуни сваку правду", да дâ при-

мер и један нови знак, који треба да служи као знак ступања у нови завет (савез с Богом).

У Јеванђељу се говори о две врсте крштења: водом и Духом Светим и Огњем. Крштење водом, то је Јованово крштење, а крштење Духом Светим и Огњем, то је крштење Христово. Прво крштење је за покајање и опроштај грехова. Но, шта је друго крштење – Духом Светим и Огњем? Свети Дух означава Божанску Истину, која осветљава, а огањ означава Божанску Љубав, која загрева. Отуда, бити крштен Духом и огњем значи бити осветљен Божанском Истином и загрејан Божанском Љубављу. А ово опет значи потпун духовни препорођај човека. Зато и вели Господ: „ако се ко наново не роди, не може видјети царства Божјега... Ако се ко не роди водом и Духом, не може ући у царство Божје.“ Крштење водом представља рођење једнога човека за хришћанску цркву. Као што природним рођењем човек постаје члан човечанског друштва, тако крштењем водом човек постаје члан хришћанског друштва. То је прво рођење хришћанина као хришћанина. А друго рођење хришћанина као живог члана мистичнога тела Христова, као правог члана царства Божјега, бива кроз крштење Духом Светим и огњем. Јер многи од оних, који су крштени (или рођени) само водом сурваће се у Пакао; док сви они, који су „наново рођени“ Духом и огњем, подићи ће

се у анђелско Царство небеско. То су прави следбеници Христови, за које је Отац припремио велику радост на небу.

Но, без покајања нема новог рођења. Зато и вели свети Исак Сирин: „нема греха неопростивог осим греха непокајаног.“ Само покајане грехе Бог опрашта. Покајањем човек се смањује у очима својим, но расте у очима Божјим.

„Пред величином Божјом нема ничега великог, а пред Његовом благошћу нема ничега малог.“

САДРЖАЈ

Предговор 7
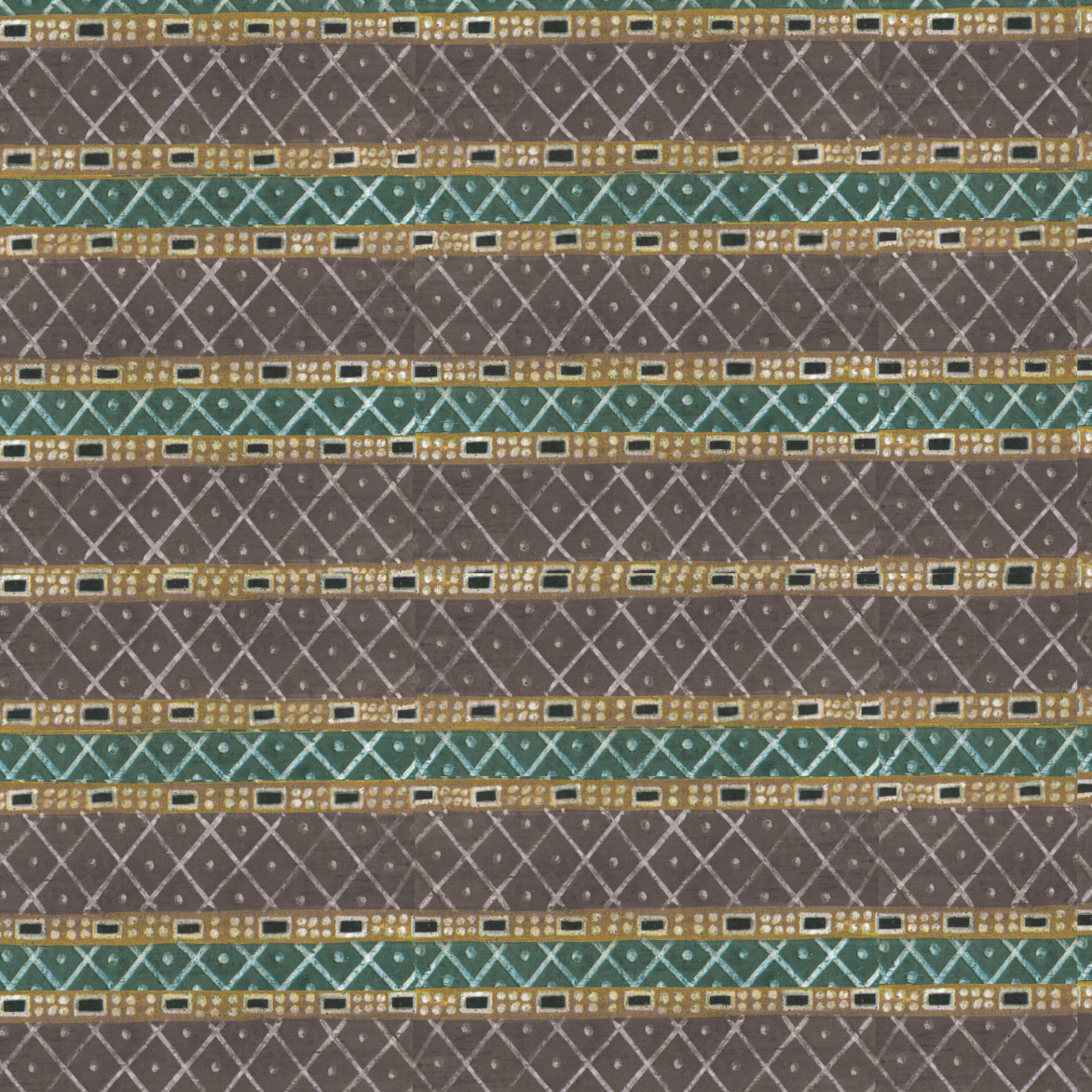
Рођење 13
Испуњена пророчанства 19
Крштење 25
Исцелитељ тела и душе 31
Пустите децу Христу 37
Заблудели син 43
Пастир добри 49
Свечани улазак у Јерусалим 55
Вечера љубави 61
Страдање на крсту 67
Васкрс из мртвих 73
Вазнесење Господа 79